

דפי עיון

"ליהידיים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.

וכך הוא אומר:

"כי גר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משואות-יצחק

במפרשים

י"ל ע"י מ. מושקוביץ * משואות-יצחק 79858, ד.ב. שדה-גת * טל': 08-8581440 * סקס: 08-8503835

שנת תשס"ג

פרשת נשא

א. בלוי יקר.

ובסדרך ש, אמר הקדוש ברוך הוא: ואין
לא אשא להם פנים: אני אסרות
בתורה: "ואכלת ושבעת וברכת" וברחם הוי"
והם מחמירים עד קצות עד פגיעה (במדרש רבה
יאזו). רצה לומר, הנה כדרך לקחתי מהם וברוך
ולא אשיבנה. ואיך לא אשיב להם פרקה ררף
התור הפורח הפרכה אשר אני ליקח מהם גם
כן ררף ותור. ומה שאמר: "אשר לא ישא
פנים". התכוון לכל האמות שאינן עושין בלום
דרך והנה אכל כאן באמר: "ישא ה' פניו
אליד" וקרא, כי אמה עושה ררף ותור
ומחסיר על עצמה. גם אני אשא פני אליה ררף
והנה. ואפלו ותור זה אינו ככל רכר. כי אם
מדה במדה פקש, כי אדם מחמיר עד פנית
אפלו בלא שביעה כאלו אתם שבעים, כה
אזר לכם שאפלו אוכל אקצא סהכרף
בפעול. ועל זה אמר: "וישם לך שלום".
ויקמו שכתוב: "השם נבולך עלום חלב חטים
ישביעך" (ההלים קמ"ד). וכן הוא אומר:
"ואכלתם לחמכם לשבע וישבתם לבטח
בארצכם, ונתתי שלום בארץ" ויקרא ב"ר-טו.
ופורש זה נכון וברור בהכנת מילש זה.

פרק ו' פסוק ב': [כח] ישא ה' פניו אליך. במסכת ראש
השנה הקשו: קתיב: "אשר לא
ישא פנים" (וברש"י נח), וכתוב: "ישא ה' פניו
אליד" וכי (ראש השנה ח"ג). וקדמו התוספות
שאינו זה לשון, כי כאן מדבר בפנים של
הקב"ה, ולעולם מדבר בפנים של אדם, שלא
ישא ה' פני גדול. ונראה שדעת המלשון, שכל
קטואת פנים. מורה על פנים הראויין לפול או
לקיחה כבאים, והנה קושאום דרף ותור, כמו
שנאמר: "למה נפלו פניך", "הלא אם חייב
שאת" (בדאש"ה ג"ח). והנה קושאום.
וכשאמר להלן: "אשר לא ישא פנים", הנה
שפני החוטא הראויין לפול כפני בן והבניה,
לא ישא אותם ה' להבניהם מושלחם, אלא
יכל הנפול הראוי לפול, ידחו ולא יכלו לים"
(ההלים ל"ג), כי אין הקדוש ברוך הוא מתיר
בלום, וכן אמר: "ישא ה' פניו אליך".
מדקאמר "ישא". שפע הנה שאפלו בשעת
הפעל, שישאל דארין לקיחה פרכות פנים.
וכל המקחיר פניו הנה פאלו הם כבאים
לשמה כביכול. מפל מקום אומר הקדוש ברוך
הוא לעדך יתור אשא לך פני שיקרן מכנין
גד פניך, כי אין אומרים ישא כי אם כראוי
לפול או ראוי לקיחה כבאים. קשוא ותור
איתור.

שאלות

1. התוכל להסביר את הקושה שמוצאתה במסכת ראש השנה?
2. בתוספות יש אתרף באריכות את הקושה, התוכל לבאר ולנאקו?
3. מהי תשובת המורה לקושי הנה?
4. מה הם "היתורים ההדדיים" שצויים ישאל ומקשים ואיך זה שייך לבאן?
5. איך מרננו מררף לים עם את הסיומת של מסוק: "וישם לך שלום"?
6. מה מרציון בכל זה?

* * *

Handwritten signature

(ש"ס)

ג. המהר"ל מפראג עם מידוש הרב זולצר.

פרק ו' פסוק כ"ו: "ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום"

(במדבר ו')

מידו האיש הראוי להקרא רודף שלום
עינת המהר"ל:

באשר התהיל בשלום (-הקדים שלום לחבירו) זה נקרא רדיפת (אחר השלום) שהרי מטהר ומתחיל בשלום אבל כאשר האחר כבר מוכן ונתן (לו) שלום (החילה) אם מהזיר שלום אין יח רדיפת שלום כלל רק שהוא מהזיר מה שכבר התהיל אחר.

(דרך דיים ע' קצ"ד)

הפסוקים שלום לכל אדם היא ארצא רודף ישלום.
רעיה מדבית המהר"ל שהקדמת שלום לכל אדם מעידה על ענין יתירה וכי אין לרשע צורך להקדים שלום כדי שלא יחשבו שנקמא ויחזיקו פניהם את הבריות:

ודבר זה עונה להקדים לכל אדם שלום ולא ימתין עד שיתן לו האחר שלום. וזה הוראה (-זה מראה) שאין אדם אחר שכל בעיניו כי מי שבעיניו בני אדם שפלים לא יתן שלום לאחרים רק אם יקדימו שלום אליו אז הוא מחזיר (להם) שלום. ואף לרשע יקדים שלום. שאם לא יקדים לו שלום הרי הרשע אינו מחזיק עצמו רשע ואם לא יקדים לו שלום יחשוב הרשע שהיא מנזה הבריות יאין הבריות נושכין אצלו ולפיכך יקדים שלום אף לרשע.

(דרך חיים ע' קצ"ד)

שאלות

1. לכאורה מה תקושי המצריך טיאוור?
2. מחי מסדיתו למחש: "רודף שלום"?
3. איך מופיע בן מראה עם על צווח?
4. למח יש לחקיקת שלום אף לרשע?

* * *

ג. דש"ד הירש.

פרק ו' פסוק כ"ו:

(כ"ו) ישא וגו'. לשון "ישא פנים אל" איננו מצוי עוד ביחוס אל ה'. במדרש דבה יא. טו ביאורו: "הפך פניו כלפי אצלך כמה דהימא ופניתי אליכם (ויקרא כו, ט)". לפי זה הכיטוי הוא בינו במקום "יפנה ה' אליך". ואכן גם שם לשון "ופניתי אליכם" פותח שיא של ברכות אלוהיות (ראה שם). וכן תרגם אונקלוס: "יסב ה' אפיה לותך". שם כבר הוכטחו ברכות בשמע: פירות הארץ, שלום, ניצחון; ולאחריהן נאמר: "ופניתי אליכם"; וכיטוי זה יכול לציין רק יחס אישי וקרוב עוד יותר של ה' לישראל, ויחס זה יניע אחר כך לשיאו בברכה "ותחתי משכני בתוככת וגו' והתהלכתי בתוככם". גם כאן כבר נאמרה ברכה חומרית ודתנית; וכלליות הלשון מורה שהברכה היא מקיפה ביותר. לכך נוספת עתה ברכת "ישא" וגו'; וזו היא אמרה התוצאה האחרונה של הברכה, הכתר של ברכת "ויברכך" ו"יאיר" שקדמו לה. משמעות הברכה היא קידבת ה'.

ש"ס

100)

בכה

בה, אם ניצלנו כהלכה את כל הרכוש החמרי השדומי שניתן לנו מיד ה'; גם השחמטנו בו ברוח "הארז פני ה'" — אחרי שאורו עינינו להכיר את רצונו; אך הפנינו אותו רק להנשמת המסדות האלוהיות שמתגלו לנו על ידי ה'. אין אנחנו נכספים לקריבת ה' כדי להשיג על ידה ברכה חומרית ודומית; אלא אנחנו מבקשים ברכה חומרית ודומית כדי לעשות בה את רצון ה' — למען גדה ראויים לקריבת ה'. "קרבת אלהים לי טוב" (תהלים עג, כח) — היא היא הטוב המוחלט.

אלוה

1. מהו הקושי ובאק זה קושי לשוני ספיק?
2. מה פירוש "הפסוק הוא כינוי"?
3. איך מוסבר ענין "זמנתי אליכם"?
4. מה מחפצת שיאה של ברכה זו?
5. מה "אין אנתו נכספים" ומה אנו מקשיים?
6. מהו פסוק האותה ואיך משיים אותו?

* * *

ד. תוספת ברכה.

פרק ו' פסוק ברו'

וישם לך שלום (י' כ"ז)

בצינו ספור לחסם. שלום" גם הפעל נתיבה. כמו נתתי שלום בארץ (פרשה בבלתי כ"ז ה'). ואכנס להפעל "ויכבד" יש הוראה ביוחדת הוא ע"י המבואר בחוף בני המורה (ל"ד א') על דמיון רחש פורשה צי בענין דיקת הכוונה הפעל (להדגיש) אצל המבואר אכבד עם וקפסו — בנחה. הפעל — שלא יסוד (אה הדכון). ומבואר פנה. הפעל שיכח יתח על הגנחה במחמה ובקובץ. הפסוק קם לו חק ישפוט (פי בשלח). וקם הדר (תהלים נ"ו).

הנה ענין השלום יורה לפעמים שאעפ"י שתקלות שחוד בעולם, אבל איננו סבירי כי אם סבת וגולגלים שונים נרבו לו שיבא המכות הן מצדיות ומאריכות. כמו למשל, אם הצבור שרוד בצורה כללית ה"י, או סלם כאחד נוטאים דאנת הצרת, וכל אחד יעניש כאב חלפת. השלום בנייתו. ובסיים באנחת כי כל חיות טבעיים באו אל תיבת נח כולם כאחד בשלום מפני שחודי אקית הצבול.

ולפעמים פניא ליד שלום הניגוד הסותר של אנשים במקומות מדינתיות. הם טעורים בכל העולם, ואז עפ"י פורום ירגישו שלום להרחוקים מהם כקצרי תבל. כמני שאין להם כל סבת לשנעת השלום ביניהם. יען כי לא קרב זה אל זה בכל רבה ורבה. זה יעם בודים חת בצד העולם. כגדף.

הנה שלום כזה יורה, כמו שציינת אעפ"י שאננם השלום חודר, אבל סבותיו יגלגלי במאויים. כמבואר, וה"י שאמר כאן יקם לך שלום. כהורא הפעל שימה. ע"י המבואר שהכונה הפעל — בנחה שלם חנה סבה להשלים צער ודאנת, אך בנחה ומנחתה, וכן שימה — שלא יסוד. שלא יתי טבה להשלום כתיב פנה בכל העולם, או שרודי ישראל בולם יתה. למקומותיהם כמקומותיהם.

ועפ"י בארז זה בהוראת הפעל. שימה" סעינו אנתה כסדר ובכפסוד עפ"י בארז זה בארזו כמה פסוקים כתיבה יודיעים בארז, כמו במרשה וידיא (ביא ירה) ויתן אל הגר להם חמת טום שם על הכמה ואת הנגה. והפעל לשון. ריהו — שם" מורה על זה. שלם" עף הנתיבה צד סידר את הנחה הלחם תמים יתעזר על שכתב כסדר, באיפו שלא יחזק ולא יכביר עליה.

4) -

10)

הן ברוב עריה וזאת (כמה יום) יקח כאבני המקום וישם
 בראשותיה ואמר על זה בדרה וישם - עשאו (לאנבים) כסין סרוב
 (צורה סרוב כפודיה שלא יתפרדו ולא יתנוצצו בעיני עליהן), וזה
 מדויק שלשן, וישם, סרוב נתיב ימין דהיי במשפט אין פהא נתינת
 אבל, וישם סרוב על המסל המסדר בתחת האבנים.
 וכן כפרסה חלך (ליא יום) ונתה כתבי לכם את השירה הזאת
 ימרה את בני ישראל קימה בעיהם ואמר על זה באסי פירושין (ניד
 ב). בנין סרוב ארם ללכד לתלמידיו עד שיחוי (הלמד) בנידוי
 בפניהם שנאמר קימה בעיהם ומדיק גיב הלשון שיבה המורה על סרוב
 ומסרה ולכן זה כתבו ברוב סרובים בני יאלה המשפטים אשר תשים
 לפניך.

עוד ימאיר בהו כד שאביו בספי גיטין (צוי א"י) בדין נתינת זכס
 לאשה רכבים ופי חבא) יתן בידו, דלאו דקא בידה פהא אלא כס
 לרשיה שלה, ימדיק זה פלישן יתנה דמסבס איד פהא נתינת ובנין
 דם, דהיי בידה על רשות כסו כפרסה אקת (ביא כ"י) ויקח את כל
 ארצו בידה אבל אם היי כתוב ויהם בידה היי במשפט סרוב בידה פהא,
 ע"פ ביהו כאור סרוב צ"י (כ"י).

שאלות

1. כרשננו - כדרכו סקודש - מוצא כאן הנדמנות לאילפנו פינה סענין שהוא
 חרפה מצר לביאור מילים, מה מביאו לכך?
2. שתי הוראות נוספות מופנות לדעתו כאן: סנחת ופלא יסרה. התוכל להסדירם
 ולהסחין בהקדל פיניוסק?
3. כרשננו מסביר כי קיימים מצבי שמוט של צרם וכאפ, התוכל לפרש ולסרט
 דפריין?
4. היש לו לנשד ענין תמונת מצפ אומה הוא מתאר וממה היא נלקחת?
5. למה שמוט כנה אינו ראוי?
6. כרשננו מביא דוגמאות: כסר, יצקס, סתורם, התוכל להסביר כל אחד מן
 הנ"ל ולהצביע על המשותף והנפרד פיניוסק?
7. מה הוא לומר סענין גיטין שס לא כתוב שורש "שום"?
8. אם קרציון או מוסר ההשכל שלו ככל יבך?

* * *